

HandläggareUrban Ledin
08-508 260 11**Till**Trafiknämnden
2024-05-08

Miljöprogram 2030 för Stockholms stad. Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Trafiknämnden beslutar om omedelbar justering.

Gunilla Glantz
FörvaltningschefNiklas Domeij
AvdelningschefMarcus Andersson
Enhetschef

Sammanfattning

Trafiknämnden har fått Stockholms stads miljöprogram 2030 på remiss från kommunstyrelsen.

Trafikkontoret välkomnar det samlade och ambitiösa grepp som miljöprogrammet tar för att förbättra miljön i staden. Stockholm ska vara en av världens ledande städer inom hållbarhet och klimatanpassning.

Stockholms stads miljöprogram har reviderats mot bakgrund av det uppdrag som gavs i kommunfullmäktiges budget för 2023. Miljöprogrammet är ett stadsövergripande styrdokument som slår fast mål inom de sju områden där utmaningarna för Stockholm och påverkan på omvärlden bedöms som störst.

Programmet innehåller 18 delmål som preciserar den strategiska inriktningen. Trafiknämnden är delaktig i 17 av dessa och uppföljningsansvarig för 2 av dessa. Programmet har i denna revidering, precis som i det tidigare miljöprogrammet, getts 7 övergripande målområden fast med delvis ändrad rubriksättning. De sju målområdena som trafiknämnden berörs av är:

- en rättvis och inkluderande omställning
- ett Stockholm utan globalt klimatavtryck
- ett Stockholm med livskraftiga ekosystem
- ett klimatanpassat Stockholm
- ett resurseffektivt och cirkulärt Stockholm
- ett giftfritt Stockholm samt
- ett Stockholm med frisk luft och god ljudmiljö

Miljöprogrammet är integrerat i stadens överordnade system för ledning och uppföljning av all verksamhet och ekonomi. Varje år görs en uppföljning av måluppfyllelsen. Under 2027 ska en mer omfattande halvtidsuppföljning och politisk uppföljning genomföras för att Miljöprogrammet är integrerat i stadens överordnade system för ledning och uppföljning av all verksamhet och ekonomi. säkerställa att staden är på rätt väg för att nå målen 2030. Förslaget till miljöprogram föreslås få en programperiod fram till 2030 vilket är längre än tidigare program. På detta sätt kan miljöprogrammet bättre harmonieras med såväl stadens egna som internationella mål samtidigt som stadens verksamheter får bättre planeringsförutsättningar för de viktiga investeringar och omställningsprocesser som krävs för att bli en mer hållbar stad.

En plan för implementering ska tas fram och en styrgrupp för implementeringen inrättas. Det slås fast att merparten av stadens arbete påverkar den miljömässiga hållbarheten. En analys av miljö- och klimatkonsekvenser inklusive ett rättviseperspektiv ska därför inkluderas i alla nämnd- och styrelsebeslut som påverkar uppfyllandet av stadens miljö- och klimatmål.

Som bilaga till programmet finns inte bara förslag på indikatorer för att följa utvecklingen på miljöområdet utan även en sammanställning av ansvariga nämnder för genomförande och uppföljning. Handlingsplaner behöver arbetas fram för genomförandet.

Bakgrund

År 1976 antog staden sitt första heltäckande miljöprogram. Efter detta har en rad program tagits fram med fortsatt höga ambitioner. Stadens innevarande miljöprogram Miljöprogram 2020-2023 löpte ut under 2023. Nuvarande program har utvärderats under 2022.

I kommunfullmäktiges budget för 2023 gavs därför till kommunstyrelsen att i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden revidera stadens miljöprogram, klimathandlingsplan och klimatbudget för att ta hänsyn till nya vetenskapliga rön om vad som krävs för att nå 1,5-gradersmålet samt till vad som anses rättvist utifrån stadens historiska utsläpp

Detta ärende avser den del av budgetuppdraget som rör revidering av stadens miljöprogram. Uppdraget att revidera stadens klimathandlingsplan och klimatbudget är under arbete och hanteras i särskild ordning.

Förslaget till nytt miljöprogram har tagits fram av brett sammansatta grupper från olika delar av Stockholms stad under ledning av kommunstyrelsen och Stockholms Stadshus AB. I arbetet har representanter från flertalet nämnder och bolagsstyrelser inom staden deltagit och bidragit med expertkunskap inom olika fokusområden.

Ärendets beredning

Ärendets har beretts inom trafikkontoret.

Ärendet

Stockholms stads miljöprogram har reviderats mot bakgrund av det uppdrag som gavs i kommunfullmäktiges budget för 2023 samt utifrån den halvtidsuppföljning av innevarande program som genomförts under 2022.

I samband med framtagande av nu gällande Miljöprogram 2020-2023 gjordes ett omtag. Trafikkontoret ser positivt på att programmet har höjt ambitionerna på flera områden och väger in såväl Parisavtalet som de globala målen enligt Agenda 2030. I programmet togs även nya dimensioner med såsom inköpsarbetets och upphandlingens roll och påverkan, vilket trafikkontoret bedömer är en fördel i miljöarbetet. Innovation och utvecklad samverkan lyftes som arbetssätt för att utveckla de lösningar som krävs för att nå målen.

Nuvarande miljöprogramms målstruktur och perspektiv ligger i huvudsak fast även i förslaget till kommande miljöprogram.

Kopplingen till Agenda 2030 har stärkts så att det tydliggörs att miljöarbetet även behöver främja den sociala och ekonomiska hållbarheten. Innebörden av en rättvis omställning har tydliggjorts och inarbetats i programmet. De utvecklade arbetssätt som nuvarande miljöprogram lyfter fram har preciserats ytterligare. Stadens kvalitetsprogram har i tillämpliga delar vägts in i miljöprogrammet. Trafikkontoret anser att programmet sammantaget ger en ökad tydlighet för förvaltningarna.

Miljöprogram 2030 har getts en mer kommunikativ karaktär än tidigare miljöprogram. Syftet är att tillgängliggöra programmet för stadens medarbetare och stockholmarna, att underlätta kommande kommunikationsinsatser, och att förtydliga hur kommunikation är en integrerad del av att genomföra stadens miljöarbete.

Miljöprogrammets mål och delmål har utvecklats utifrån miljötillståndet i staden, internationella överenskommelse och nationella mål, målsättningar i kommunfullmäktiges budget för 2023 samt erfarenheter från uppföljning av innevarande miljöprogram.

Miljöprogram 2030 för Stockholms stad är ett stadsövergripande styrdokument och slår fast mål inom de sju områden där utmaningarna för Stockholm och påverkan på omvärlden bedöms som störst. Programmet innehåller 18 delmål som preciserar den strategiska inriktningen. Programmet fastställer vilka nämnder och bolagsstyrelser som är ansvariga för att genomföra åtgärder samt följa upp arbetet för respektive delmål och är utgångspunkt för handlingsplaner som konkretiserar genomförandet för att nå målen. Programmet fokuserar på vad staden som organisation själv kan göra men innehåller också målsättningar som uppnås tillsammans med andra, exempelvis näringslivet och stockholmarna.

Utöver målen innehåller miljöprogrammet även ett avsnitt om genomförandet. För att lyckas med klimat- och miljöarbetet behövs en bredd av verktyg och utvecklade arbetssätt. *Inköp* är betydelsefullt för att uppnå majoriteten av miljöprogrammets mål. Staden är en stor inköpare och det finns stor potential att göra en miljönytta via stadens inköp. *Samverkan* behöver utvecklas såväl internt inom stadens organisation som externt med bland annat näringsliv, civilsamhället och akademien. Stadens interna och externa *kommunikation* är en viktig strategisk process som ger stöd för att nå målen i programmet och som dessutom påverkar hur vårt arbete och staden uppfattas. *Innovation, digitalisering och lärande* behövs för att tillvarata digitaliseringens möjligheter, inkludera nya arbetssätt, utveckla tjänster för invånare och näringsliv och för att sprida kunskap om det arbete som utvecklats.

Miljöprogrammet är integrerat i stadens överordnade system för ledning och uppföljning av all verksamhet och ekonomi. Varje år görs en uppföljning av måluppfyllelsen. Under 2027 ska en mer omfattande halvtidsuppföljning och politisk uppföljning genomföras för att säkerställa att staden är på rätt väg för att nå målen år 2030.

Det nya miljöprogrammet fastslår också att en analys av miljö- och klimatkonsekvenser inklusive ett rättviseperspektiv ska inkluderas i alla relevanta nämnd- och styrelsebeslut som påverkar uppfyllandet av stadens miljö- och klimatmål.

Trafikkontorets synpunkter

Trafikkontoret välkomnar det samlade och ambitiösa grepp som miljöprogrammet tar för att förbättra miljön i staden. Stockholm ska vara en av världens ledande städer inom hållbarhet och klimatanpassning.

Som bilaga till programmet finns inte bara förslag på indikatorer för att följa utvecklingen på miljöområdet utan även en sammanställning av ansvariga för genomförande och uppföljning vilket trafikkontoret ser som positivt.

Som miljöprogrammet ser ut så finns ett tydligt uppföljningsansvar men det är otydligare vad gäller ansvar för konkreta åtgärder. Detta kan med fördel förtydligas i underliggande handlingsplaner. Det framgår inte tydligt om varje förvaltning/bolag bör ta fram detta. Eftersom samverkan mellan olika bolag och förvaltningar är avgörande för att uppnå målen i miljöprogrammet är det värdefullt om programmet bidrar till att klargöra spelplanen för en sådan samverkan.

Trafikkontoret ser positivt på att en plan och styrgrupp för implementeringen tas fram.

Skapa en tydlighet gällande interna strukturer för ansvarsfördelning och samordning som för Trafiknämndens del behöver ansvaret brytas ned ytterligare vad gäller ansvaret. Det behöver framgå att varje förvaltning/bolag bör konkretisera programmet i en egen handlingsplan och även ansvar på avdelningsnivå. Som miljöprogrammet ser ut så finns ett tydligt uppföljningsansvar men det är otydligare vad gäller ansvar för konkreta åtgärder. Då behöver det vara tydligt i underliggande handlingsplaner.

Kopplingen med de globala och nationella målen är pedagogisk och viktig i programmet. Trafikkontoret ser att det även skulle vara

möjligt att addera mål 9 om hållbar industri, innovationer och infrastruktur.

Andra aspekter som kan förtydligas är hur staden i större utsträckning kan verka för en ökad tillgång till andra fossilfria drivmedel såsom biogas, etanol och biodiesel som komplement till elektrifieringen. Likaså ett resonemang om betydelsen av att jämföra den totala klimatpåverkan som genereras av konsumtion av varor och produkter, då det vid uppdelning i produktion, livslängd, förutsättningar för återanvändning osv. kan ge en missvisande bild av hur stora CO₂-utsläppen egentligen är.

Slut

Bilagor

1. Miljöprogram 2030 - remissversion.